

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з наукової роботи ДВНЗ «УжНУ»

проф. Студеняк І.П.

« 30 » жовтня 2019 р.

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету міжнародних відносин

проф. Палінчак М.М.

« 30 » жовтня 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЄВРОПЕЙСЬКІ ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ

Рівень вищої
освіти

Третій (освітньо-науковий)

Галузь знань

29 Міжнародні відносини

Спеціальність

292 Міжнародні економічні відносини

Освітня

Міжнародні економічні відносини

програма

Статус

вибіркова

дисципліни

Мова навчання

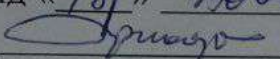
українська

Робоча програма навчальної дисципліни **Європейські інтеграційні процеси** для здобувачів вищої освіти галузі знань **29 Міжнародні відносин** спеціальності **292 Міжнародні економічні відносини** освітньої програми **Міжнародні економічні відносини**.

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

д.е.н., доцент, професор кафедри міжнародних економічних відносин
Химинець В.В.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри
Міжнародних економічних відносин

протокол № 3 від « 18 » жовтня 2019 р.
Завідувач кафедри Приходько В.П.

Схвалено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин

протокол № 2 від « 29 » жовтня 2019 р.
Голова науково-методичної комісії Брензович К.С.

1.ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 6	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 180	2	2
Кількість модулів - 4	Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних –3 самостійної роботи студента –6	1,2	1,2
	Лекції	
	30	10
Вид підсумкового контролю: контрольна робота	Практичні	
Форма підсумкового контролю: залік, екзамен	30	8

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ КУРСУ

Метою навчальної дисципліни є формування знань про теоретичні основи, організаційно-правові та практичні аспекти європейських інтеграційних процесів, формування у здобувачів вищої освіти розуміння перебігу економічної інтеграції в Європі та її впливу на розвиток сучасних МЕН.

Для досягнення поставленої мети визначено наступні **завдання**:

- ознайомлення з теоретичними основами інтеграції (передумови, фактори, етапи інтеграції);
- вивчення правових та інституційних засад економічного зближення та взаємодії країн ЄС;
- вивчення основних механізмів фінансування економічної інтеграції та основних напрямів реалізації спільної політики ЄС;
- ознайомлення з місцем в ЄС в світовій економічній системі;
- вивчення особливостей національних економічних моделей країн ЄС, їх взаємодії між собою та з рештою країн світу.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

ФК1 Грунтовні знання процесів в сфері міжнародних економічних відносин та розуміння тенденцій розвитку світового господарства; спеціальні знання в області обраного дослідження в поєднанні зі знаннями загальної наукової дискусії та внеску до індивідуальної області дослідження

ФК3 Управління інформаційною базою дослідження. Вміння вести пошук, аналізувати та узагальнювати інформацію з різних джерел, документів та текстів для вивчення визначеної проблеми

ФК4 Вміння користуватися ресурсами, в тому числі електронними, що доступні та корисні для виконання дослідження в спеціальній області міжнародних економічних відносин та суміжних областях

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Європейські інтеграційні процеси» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

ОК.06. Міжнародні економічні відносини та світова економіка (загальний курс кафедри)

ОК. 02 Теорія та методологія класичної та сучасної філософії

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Міжнародні економічні відносини», вивчення навчальної дисципліни «Європейські інтеграційні процеси» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання (ПРН)	Шифр ПРН
Знання сутності та основних форм міжнародних економічних відносин, еволюції та факторів їх розвитку в ретроспективі від виникнення найстаріших їх форм - до сучасності, розуміння об'єктивних передумов функціонування та розвитку сучасних форм міжнародних економічних відносин; знання основних принципів та законів розвитку міжнародних економічних відносин, вміння аналізувати та прогнозувати роль та місце України в сучасних міжнародних економічних відносинах;	ПРН 1.5.
Розуміння сутності поняття “світова економіка”, еволюції її становлення та розвитку та основ формування економічної моделі світу в умовах поглиблення міжнародного поділу праці та посилення глобалізаційних процесів; знання суб'єктної та галузевої будови глобальної економіки, основних рис та особливостей її транснаціоналізації;	ПРН 1.6.
Знання сутності інтеграції як складової частини міжнародних процесів, теоретичних її основ, сучасних моделей і концепцій формування європейської спільноти, основних передумов та етапів європейської інтеграції, розуміння інституційної структури та правових засад функціонування Європейського Союзу, головних напрямів та аспектів спільних політик ЄС та проблем їх реалізації на сучасному етапі існування інтеграційного об'єднання, розуміння актуальних проблем подальшого поглиблення інтеграційних процесів та розширення Європейського Союзу в сучасних умовах, в тому числі за участі України;	ПРН 1.7
Знання теоретичних основ міжнародного співробітництва на регіональному рівні, головних ознак єврорегіонів як форми транскордонного співробітництва та факторів, що визначають їх формування і розвиток, розуміння принципів інституційного забезпечення транскордонного співробітництва, правових основ реалізації міжнародного співробітництва регіонів Європейського Союзу, вміння аналізувати рівень залучення України у транскордонну співпрацю, узагальнювати позитивний досвід такої співпраці та робити висновки щодо впливу транскордонного співробітництва на поглиблення міжкrajнних зв'язків загалом та соціально-економічний розвиток прикордонних територій зокрема.	ПРН 1.8.
Уміння формулювати наукову проблему з огляду на стан її наукової розробки та сучасні наукові тенденції.	ПРН 2.5.
Формулювати робочі гіпотези та моделі досліджуваної проблеми.	ПРН 2.6.
Аналізувати наукові праці в галузі міжнародних відносин, виявляючи дискусійні та мало досліджені питання.	ПРН 2.7.
Здійснювати моніторинг наукових джерел інформації відносно досліджуваної проблеми.	ПРН 2.8.
Визначати інформаційну цінність джерел шляхом порівняльного аналізу з іншими джерелами.	ПРН 2.9.
Вести спілкування в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю в галузі міжнародних відносин.	ПРН 3.2
Уміти використовувати сучасні інформаційні та комунікативні технології при спілкуванні, обміні інформацією, зборі, аналізі, обробці, інтерпретації джерел.	ПРН 3.5
Ініціювати наукові та інноваційні комплексні проекти в галузі міжнародних економічних відносин, лідерство та автономність під час їх реалізації.	ПРН 4.1.
Самовдосконалюватися, нести відповідальність за новизну наукових досліджень та прийняття експертних рішень.	ПРН 4.3.

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Європейські інтеграційні процеси»

Знати:

- сутність інтеграції як складової частини міжнародних процесів;
- основні теорії єдиної Європи, сучасні концепції та моделі європейської інтеграції, зародження і становлення європейської єдності;
- передумови, початок європейського будівництва та його розвиток;
- процес створення Європейського Союзу і подальшої інтеграції;
- особливості формування європейської ідентичності;
- інституційну та правову системи Європейського Союзу;
- економічні аспекти європейської інтеграції;
- спільні політики ЄС;
- дезінтеграційні процеси та проблеми розширення Європейського Союзу в сучасних умовах.

Вміти:

- розкривати суть концепцій і моделей єдиної Європи;
- аналізувати засновницькі договори Європейського Союзу та договори про зміни до них;
- давати характеристику принципам формування, структурі, повноваженням його інституцій та органів;
- аналізувати місце та роль ЄС у світовій економічній системі;
- визначати цілі, завдання, принципи, механізми реалізації спільних політик ЄС;
- оцінювати процеси поглиблення європейської інтеграції та «кризи розширення» Європейського Союзу;
- аналізувати загрози та ризики дезінтеграційних процесів у ЄС.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

- екзамен;
- залік;
- тести;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: опитування, тестування, підготування презентацій та есе.

Форма модульного контролю: модульна контрольна робота.

Форма підсумкового семестрового контролю: залік, екзамен (усний).

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота							Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	50	100
7	7	7	7	7	7	8		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	50	100
8	8	8	8	9	9		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача	Модуль 1	Модуль2
Практичні заняття	30	30
Письмове тестування при тематичному оцінюванні	5	5
Презентація	5	5
Реферат	5	5
Есе	5	5
Модульна контрольна робота	50	50

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота складається з трьох завдань: тестів (10 тестів з 5 варіантами відповіді), описового завдання за програмним матеріалом та ситуаційної задачі. Тести оцінюються в 10 балів (1 бал за правильну відповідь на тест), описове завдання – 20 балів, задача - 20.

Для отримання максимальної кількості балів за описове завдання студент повинен: повністю, однак лаконічно дати відповідь на поставлене питання, розкрити термінологію, охарактеризувати сутність проблеми, її наслідки та шляхи вирішення.

Задача вважається вирішеною і оцінюється у 20 балів, якщо студент здійснив усі необхідні розрахунки і визначив усі поставлені у завданні показники.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Контроль знань здійснюється за кредитно-модульною системою організації навчального процесу. Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою, тобто за рейтинговою накопичувальною системою у відповідності з наказом Міністерства освіти

і науки, молоді та спорту України від 29.03.2012 р. № 384 та відповідним наказом ректора ДВНЗ «УжНУ» від 15.10.2012 за №234/01-03.

Загальні критерії оцінювання знань

Сума балів за всі види діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS
	Для екзамену, курсової роботи, практики	Для заліку	
90 -100	відмінно	зараховано	A
82-89	добре		B
74-81			C
64-73	задовільно		D
60-63			E
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	FX
0-34	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	F

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1 Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1

Тема 1. Сутність, передумови та фактори міжнародної економічної інтеграції
Тема 2. Історичні передумови та етапи європейської економічної інтеграції
Тема 3. Еволюція європейської інтеграції. Місце ЄС у сучасних МEB
Тема 4. Інституційні основи функціонування ЄС
Тема 5. Бюджет ЄС як фінансова основа інтеграції
Тема 6. Валютне регулювання в ЄС
Тема 7. Спільні політики ЄС

Модуль 2

Тема 1. Економічний розвиток Франції та Німеччини
Тема 2. Економічний розвиток країн Бенілюксу
Тема 3. Економічний розвиток Великобританії та дезінтеграційні процеси в ЄС
Тема 4. Національні моделі економічного розвитку Скандинавії
Тема 5. Економічний розвиток середземноморських країн
Тема 6. Економічний розвиток країн, що приєдналися до ЄС після 2004 року

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна ф.н.						Заочна ф.н.					
	усього	лекції	практ.	Лаб.	Інд. робота	СР	усього	лекції	практ.	Лаб.	Інд. робота	СР
1-й семестр												
Модуль 1												
Тема 1. Сутність, передумови та фактори міжнародної економічної інтеграції	14	2	2	-	-	10	12	2	-	-	-	10
Тема 2. Історичні передумови та етапи європейської економічної інтеграції	14	2	2	-	-	10	12	-	2	-	-	10
Тема 3. Еволюція європейської інтеграції. Місце ЄС у сучасних МEB	9	2	2	-	-	5	12	2	-	-	-	10
Тема 4. Інституційні основи функціонування ЄС	9	2	2	-	-	5	12	-	2	-	-	10
Тема 5. Бюджет ЄС як фінансова основа інтеграції	14	2	2	-	-	10	12	2	-	-	-	10
Тема 6. Валютне регулювання в ЄС	14	2	2	-	-	10	15	-	-	-	-	15
Тема 7. Спільні політики ЄС	14	2	2	-	-	10	15	-	-	-	-	15
Модульна контрольна робота	2	2		-	-	-	-	-	-	-	-	-
Всього за модулем	90	16	14	-	-	60	90	6	4	-	-	80
2-й семестр												
Модуль 2												
Тема 1. Економічний розвиток Франції та Німеччини	16	2	4	-	-	10	14	2	-	-	-	12
Тема 2. Економічний розвиток країн Бенілюксу	16	2	4	-	-	10	12	-	2	-	-	10
Тема 3. Економічний розвиток Великобританії та дезінтеграційні процеси в ЄС	14	2	2	-	-	10	17	-	2	-	-	15
Тема 4. Національні моделі економічного розвитку Скандинавії	14	2	2	-	-	10	17	2	-	-	-	15

Тема 5. Економічний розвиток середземноморських країн	14	2	2	-	-	10	15	-	-	-	-	15
Тема 6. Економічний розвиток країн, що приєдналися до ЄС після 2004 року	14	2	2	-	-	10	15	-	-	-	-	15
Модульна контрольна робота	2	2		-	-	-	-	-	-	-	-	--
Всього за модуль	90	14	16	-	-	60	90	4	4	-	-	82
Разом за курсом	180	30	30	-	-	120	180	10	8	-	-	162

6.3 Теми практичних занять

№з/п	Назва	Кількість годин	
		денна	заочна
	Модуль 1		
1	Тема 1. Сутність, передумови та фактори міжнародної економічної інтеграції	2	-
2	Тема 2. Історичні передумови та етапи європейської економічної інтеграції	2	-
3	Тема 3. Еволюція європейської інтеграції. Місце ЄС у сучасних МЕВ	2	-
4	Тема 4. Інституційні основи функціонування ЄС	2	2
5	Тема 5. Бюджет ЄС як фінансова основа інтеграції	2	2
6	Тема 6. Валютне регулювання в ЄС	2	2
7	Тема 7. Спільні політики ЄС	2	-
	Модуль 2		
8	Тема 1. Економічний розвиток Франції та Німеччини	4	2
9	Тема 2. Економічний розвиток країн Бенілюксу	4	
10	Тема 3. Економічний розвиток Великобританії та дезінтеграційні процеси в ЄС	2	-
11	Тема 4. Національні моделі економічного розвитку Скандинавії	2	-
12	Тема 5. Економічний розвиток середземноморських країн	2	-
13	Тема 6. Економічний розвиток країн, що приєдналися до ЄС після 2004 року	2	-
	Разом	30	8

6.4 Самостійна робота

№з/п	Назва	Кількість годин	
		денна	заочна
	Модуль 1		
1	Тема 1. Сутність, передумови та фактори міжнародної економічної інтеграції	10	10
2	Тема 2. Історичні передумови та етапи європейської економічної інтеграції	10	10
3	Тема 3. Еволюція європейської інтеграції. Місце ЄС у	5	10

	сучасних МЄВ		
4	Тема 4. Інституційні основи функціонування ЄС	5	10
5	Тема 5. Бюджет ЄС як фінансова основа інтеграції	10	10
6	Тема 6. Валютне регулювання в ЄС	10	15
7	Тема 7. Спільні політики ЄС	10	15
	Модуль 2		
8	Тема 1. Економічний розвиток Франції та Німеччини	10	12
9	Тема 2. Економічний розвиток країн Бенілюксу	10	10
10	Тема 3. Економічний розвиток Великобританії та дезинтеграційні процеси в ЄС	10	15
11	Тема 4. Національні моделі економічного розвитку Скандинавії	10	15
12	Тема 5. Економічний розвиток середземноморських країн	10	15
13	Тема 6. Економічний розвиток країн, що приєдналися до ЄС після 2004 року	10	15
	Разом	120	162

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Мультимедійне обладнання для презентацій лекційного матеріалу та самостійних презентацій здобувачів.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Література до змістового модуля 1

Основна:

1. Європейська інтеграція [текст] навч. посіб. / за ред. М. І. Макаренка, Л. І. Хомутенко ; [М. І. Макаренко, Л. І. Хомутенко, І. І. Д'яконова та ін.]. – К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 344 с.
2. Континентальні і регіональні об'єднання політико – економічної співпраці та Україна: Монографія / Я. Голоніч, М. Палінчак, В. Химинець, П. Матішак, М. Мачкінова та ін. – Ужгород: РІК-У, 2018. – 172 с.
3. Україна в системі європейської інтеграції: Навчальний посібник / М. Палінчак, В. Приходько, В. Химинець, В. Шинкар та ін. - Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2016. - 344 с.
4. Трансформація міжнародних економічних відносин в епоху глобалізації: колективна монографія/ кол. авт.; за ред. проф. А. П. Голікова, проф. О. А. Довгаль. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 347 с.
5. Філософія інтеграції: Монографія / За заг. ред. В. Д. Бондаренка, Ф. Г. Ващука. – Ужгород: ЗакДУ, 2011. – 544 с.

Додаткова:

1. Велика Британія в європейській політичній інтеграції: історичні витoki «особливої» позиції та сучасність (до 70-ї річниці промов У. Черчилля у Фултоні та Цюриху) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uaforeignaffairs.com/ua/ekspertna-dumka/view/article/velika-britanija-v-jevropeiskii-politichnii-integraciji/>

2. Брензович К. С. Роль Великобританії у політичній та економічній інтеграції Європейського Союзу / К. С. Брензович, І. В. Лапа // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. - 2016. - Вип. 10(1). - С. 55-58. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2016_10%281%29_14
3. Брензович К. С. Хронологія політико-економічної трансформації Європейського Союзу: загрози та виклики сучасності / К. С. Брензович, Є. А. Ерфан // Молодий вчений. - 2016. - № 2. - С. 20-25 . - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2016_2_8
4. Розумні міста у процесах інноваційного розвитку Європейського Союзу: таргетування, ресурси та потенціал [Текст] / В. П. Приходько, О. О. Єгорова, А. С. Кропова // Науковий вісник Ужгородського національного університету : Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство / голов. ред. М.М. Палінчак. – Ужгород: Видавничий дім «Гельветика», 2019. – Вип.24. Ч. 3. – С. 53–58. – Бібліогр.: с. 58 (18 назв).
5. Кушнір Н.О., Химинець В.В. Сучасні зовнішньоекономічні зв'язки Європейського Союзу / Н.О. Кушнір, В.В. Химинець // Актуальні проблеми економіки. – Київ, 2015. – №10 (172). – С. 37-43. (SciVerse Scopus, Index Copernicus, EBSCOhost та Ulrich's Periodicals Directory, EconLit, Cabell's Directories, ABI/Inform by ProQuest).

Інтернет-ресурси

1. Офіційний веб-сайт Європейської комісії. – Режим доступу: <https://ec.europa.eu>
2. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>.
3. Євроінтеграційний портал. – Режим доступу: <http://eu-ua.org>.

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами(Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)